

семейството - най-важен елемент от същността на циганските/ ромските групи. Ето защо представянето на образа на ромската жена, на индивидуалния ѝ жизнен цикъл, започва с омъжването. То променя социалния ѝ статус в общността. С характерни примери от различни групи са разгледани последователните моменти, обреди и ритуали от циганската/ ромската сватба. Ранната женитбена възраст, изборът на спътник в живота, договорките между сватовниците, продаването на момичетата или т.нар. “право на бащата” /”баба хак”/. Отделено е специално място на централния момент в сватбената обредност при всяка група – свождането, от което зависи последващия ѝ живот. Самата сватба, дали продължава три, четири или пет дни, наред с традиционните обреди и ритуали е изпълнена и с много музика, веселие.

Със сключване на брак се променя статутът на момичето – то едновременно преминава в по-висша позиция, правата ѝ се стесняват, ограничават и се социалният живот. Ранната брачност поставя младите булки в пълна зависимост от възрастните в новото семейство и най-вече от свекървата. Преодолее ли трудностите в началото на семейния си живот, приеме ли неписаните правила на семейството, постепенно омъжената жена придобива авторитет не само сред семейството си, но и сред общността.

Омъжената жена придобива по-голям обем задължения – да се грижи за децата си, за мъжа си, за дома. Длъжна е да се съобразява със свекър и свекърва – на практика те “дават тон” във взаимоотношенията на младите.

С раждането на първото дете се превръща в “стара” снаха – пълноправен и уважаван член на своето ново семейство. Традиционните обичаи и обреди при циганите/ ромите, свързани с бременността, раждането и отглеждането на детето, са затворени в определени рамки, като основен обект и субект на обредните действия са родилката и бебето. Всички те са насочени към раждане и отглеждане на здраво дете. Съществена роля в тях играят и по-възрастните жени – свекървата, бабата.

„Какво е било най-важното в твоя живот? - Да бъда добра майка и да възпитавам децата си, да се грижа за семейството си”. Като съпруга, майка и свекърва циганската/ ромската жена е натоварена с отглеждането на децата. Тя носи отговорността за целомъдрието на момичето. Наравно с дъщеря си понася последиците от нарушаване на това изискване. Всичко, което майката (както и общността) налага и изисква от дъщерите, е да съхранят своята невинност, да се запазят „чисти до сватбата”.